

SUOČAVANJE

ARITMETIKA POLITIKE

Propuh u glavi

Marinko Čulić „Feral Tribjun“, Split

Nema ništa sporno u tome što se srpsko i hrvatsko viđenje Oluje razlikuju, jer su to u osnovi dva lica istine. Ali, kada se ta dva viđenja godinama ne približavaju, nego udaljavaju, jer Srbi u Oluji vide samo zločinačke namere a Hrvati samo oslobodilačku akciju, onda to postaju dva moždana zbrisa koja se međusobno omogućuju i potiču

Opet je obljetnica Oluje izazvala sasvim različita reagiranja među Hrvatima i Srbima, i to nije iznenađenje, čak nije, rekli bismo, ni razlog za neku veliku zabrinutost. Očekivano je da ta godišnjica Hrvate više asocira na odlučnu pobjedu za oslobođenje i reintegraciju njihove zemlje, kao što je očekivano da su Srbima bliže srcu žrtve koje su pri tome pretrpjeli oni ili njihovi sunarodnjaci u nekadašnjoj Krajini ili drugdje u Hrvatskoj.

Normalno je to, velimo, a u neku ruku nije ni sasvim loše. Jer, ako se ostrašćeno ne stavite na stranu jednih ili drugih, nego odaberete svoje viđenje, ono nužno mora odražavati prva dva, jer ni hrvatska ni srpska optika Oluje nisu pale s Marsa. One su dva autentična lica, ili ako hoćete lice i naličje istog događaja, i koliko god se ne voljeli nema, rekosmo, problema u postojanju hrvatske i srpske istine o Oluji. One su svaka na svoj način točne.

Problem je kada se distanca između ta dva viđenja ni dvanaest godina poslije baš nimalo ne smanjuje, nego ostaje, ukopana u rovove, uvijek ista, ili se čak i povećava. E taj crno-bijeli film, i to iz nijeme faze jer se dvije strane uopće ne čuju, gledali smo ovih dana. U Kninu i u Sinju slavljeničke prangije i mačkule, sada još i glasnije nego proteklih godina, u Beogradu plačni parastos za srpske žrtve i unisono svaljivanje krivice za njih na Oluju, kojoj se odriče ma i najmanji drukčiji smisao.

Istina, sada se prvi put na srpskoj strani čuo i jedan disonantni ton, koji kvari manihejsku sliku po kojoj su Hrvati uvijek i samo progonitelji i ubojice, a Srbi uvijek i samo žrtve. Jedna od prognaničko-izbjegličkih udruga hrvatskih Srba u Srbiji najavila je tužbu protiv države Srbije zbog sudjelovanja u etničkom čišćenju krajinskih Srba, a krunu optužbe na račun službenog Beograda čini tvrdnja da je 1995. poslao u Knin generala Mrkšića, "specijalistu za evakuacije stanovništva".

No, ni to zapravo ne iskače previše iz matrice dva oštro podijeljena viđenja Oluje, jer je među krajinskim Srbima otpočeta postojala ogorčeno uvjerenje da ih je Milošević izdao i ostavio na cjedilu. Ali, to nije nimalo mijenjalo sliku Oluje kao vojne akcije kojoj je jedini cilj bio, uvjereni su, očistiti jednom za svagda Hrvatsku od Srba. To tvrde, uostalom, već dulji niz godina zaredom i dva prva čovjeka Srbije, predsjednik Boris Tadić i premijer Vojislav Koštunica, i, uz Kosovo, ovo je valjda jedino u čemu se ta dva počerupana kokota slažu.

Tako ova dva pitanja, hrvatsko (što uključuje i bosansko) i kosovsko, čine dva olovna utega koji Srbiju već drugo desetljeće čine zemljom odgođene budućnosti. Ona naprosto ne uspijeva ni pomaknuti noge iz žitkog blata devedesetih, a što je najgore ne nazire se ni kada će to moći. Ali, nije nam ovdje namjera gledati u kristalnu kuglu susjeda preko dunavske međe, nego nas više zanima koliko je to srpsko sljepilo za događaje u augustu 1995. dobilo poticaja i s hrvatske strane. Tvrdimo da jeste i da se ti poticaji s vremenom ne smanjuju.

Jer, evo i dvanaesta godišnjica Oluje u Hrvatskoj se obilježava ništa manje, možda čak i više nego prethodne, kao događaj u kojem je jedino važno koliko je usrećio Hrvate, a nimalo koliko je unesrećio hrvatske Srbe. To je jedna od najvećih sramota hrvatske političke klase uopće, i to ne samo tuđmanovske, da se razumijemo. Nema nijednog hrvatskog političara koji je spreman kvariti idilu kolovoških klanjanja Oluji time što će nasuprot većini okrenuti tog dana list i pogledati naličje te akcije.

To znači izraziti žaljenje što je ta hrvatska vojna akcija dovela, direktno ili indirektno, do iseljenja malone cijelog srpskog naroda u Hrvatskoj i do smrti više stotina onih koje je zgromila još teža sudbina. A onda je počevši od ove godine sve to palo još stepenicu niže. Dosad se, naime, moglo govoriti da je ono što nisu bili spremni učiniti hrvatski političari, umjesto njih delegirano obavljao Haag, na koji je Hrvatska prenijela pravo da kazni zločine u Hrvatskoj, pa i one u Oluji.

Ali, sada to još jedva da vrijedi. Nakon što je Zoran Milanović krenuo, a za njim spremno pohitali i drugi opozicijski čelnici, u rehabilitaciju Ante Gotovine, Hrvatska je na najboljem putu da se zaglubi u ponovno otkopanim rovovima devedesetih ništa manje od Srbije. Još više, to je simboličko obnavljanje rata u Hrvatskoj točno u onim najgorim stvarima s obiju strana. Jer, ako u Srbiji tvrde da je Oluja bila samo "zločinački pothvat" i ništa više, onda je to novo simboličko "rušenje balvana", a ako Milanović i ostali misle da nikakvog zločinačkog nauma nije bilo, onda je to novi simbolički progon i satiranje hrvatskih Srba.

O da, znamo da će se naši momci na ovo zgranuti. Pobogu, oni se žele samo malo poigrati nacionalnim sentimentima uoči izbora, i nije im ne pameti ništa tako ozbiljno i strašno. I dobro, neka im bude. Neka im bude i to da ih unekoliko eskulpira teški amatarizam argumenata koje koriste, jer ako je Gotovina nevin, želi li Milanović možda reći da su krivi druga dvojica njegovih suoptuženika (Čermak, Markač)?!. A ako je navodni dokaz Gotovinine nevinosti što optužnica protiv njega nije podignuta šest godina, znači li to da je po njemu nevin i Milošević, koji je optužnicu čekao još i dulje (osam godina)?!

Ali, i najveći amateri u haaškim temama morali su već naučiti da se optuženike po zapovjednoj odgovornosti, dakle i Gotovinu, tereti zato što nisu kažnjeni neposredni počinitelji ratnih zločina, pa Milanović i ostali sada zapravo pušu u rog svima onima - vojne, policijske, sudske vlasti - koji to nisu učinili. Moglo bi se ovdje i o još koječemu, recimo o tome na što podsjeća to što su odnosi Hrvata i Srba opet sve lošiji, dok su naprotiv odnosi Milanovića i Tadića sasvim dobri (iako bi, zar ne, bilo sto puta korisnije da je obratno).

Ali, i bez svega toga je jasno da se, ne računajući solidnu ekonomsku suradnju, odnosi dviju zemalja vrte opet oko navlas istih najgorih stvari iz devedesetih. A to je ono, sjećate se, kada su odnosi srpskog i hrvatskog naroda bili zadnja rupa na svirali, pa ako ih je zbog velikodržavnih interesa ili održanja na vlasti trebalo i zapaliti, samo naprijed, nikakva šteta.

Sve bismo ovo, da budemo iskreni, možda i prešutjeli da se dogodilo nekom drugom prigodom. Ali, kako su Milanović i ostali imali potrebu obavijestiti nas o novom stavu prema Gotovini baš uoči Oluje, to je, oprostite na direktnosti, samo učvrstilo uvjerenje da se ona sada još naglašenije obilježava više kao pobjeda nad Srbima, nego kao pobjeda za oslobođenje Hrvatske.

Čak je i Alka dobila taj prizvuk, istina ne samo zbog masovnog odlaska SDP-ovaca u Sinj, nego i zato što se ondje pojavio cijeli državni vrh. Mesić, Sanader i Šeks morali bi znati da jednu simboliku ima Alka (pobjeda nad turskim osvajačima), a sasvim drugu Oluja (pad samoproglašene srpske paradržave, ali i odlazak malone cijelog srpskog naroda iz djedovinske postojbine). I da nije pametno, štoviše glupo je i izazivački, to istodobno slaviti.

Naravno, one koji misle da se i tako može obilježavati Oluju zaludu je uvjeravati da to više slični na propuh u glavi, koji pogoduje istom takvom moždanom zbrisu u Beogradu. I obratno.

Copyright © 1993 - 2007 Feral Tribune. All rights reserved.

(Preneto iz „Feral Tribjuna“, 10. avgust 2007, broj 1140)

